

رومن رولان

و

تالستوی

رولان در دفتر خاطرات سال ۱۸۸۹ چنین نوشته است :

« جوانی من در پرتو واگنر و تالستوی شکفته میشد، ولی نصیب من نبود که دو خورشید زندگیم را دیدار کنم ». لیکن رولان با تالستوی مکانبه میکرد .

این نویسنده فرانسوی در خاطرات خود مینویسد که شش نامه برای تالستوی فرستاده است. نامه‌های مذکور که باخط نازک و ظریف رولان نوشته شده، با کمال دقت در موزه ل. ن. تالستوی در مسکو نگاهداری میشود. اولین نامه‌ی وی که در تاریخ ۱۶ آوریل سال ۱۸۸۷ نوشته شده، نوع خاصی اظهار نظر درباره رومان « جنگ و صلح » است که رومن رولان آنرا در بهار سال ۱۸۸۶ خوانده بوده است. توجه بسیار عمیقی که این اثر نویسنده بزرگ روس در وجود رولان تولید نموده بوده و وجد و شعف فوق العاده او همچنین در خاطرات نامبرده و یادداشت‌های دفاتر روزنامه رولان ثبت و منعکس گردیده است .

رولان چنین نوشته است :

« در اواخر ماه مارس سال ۱۸۸۶ کتاب تالستوی را باز کردم و با حرارت خاصی که از خود بی‌خبرم میکرد آنرا می‌خواندم و دفاتر من، که در بهار همین سال نوشته‌ام، حاکی از همین است. جلد اول را با حس بدینی نسبت بنویسنده آن شروع بخواندن کردم و صفحات اول ابدأ توجه مرا جلب نمیکرد. لیکن بتدریج روح قهرمانان آن بر من مسلط میگردد و حقیقت تمالها مرا آشفته کرد .

برخی از آنان مراراً و مطیع کردند، من مجذوب گردیده، شیفته
شدم و گویی با آنها در گردیدند زندگی توانا افکنده شدم. وقتی که جلد دوم
را میخواندم، با آن مثالها درهم آمیخته شدیم: آنها من بودند و من آنها
بودم. من حتی قادر به انتقاد آنها نبودم. هیچ انری چنین غلبه کامل بر من نیافته
بود...»

رولان مینویسد که در آن زمانی که او دانشجوی «اکل نرمال» بوده،
با آثار تالستوی درهم آمیخته شده است. «این دوره در زندگی من دوره‌ای
بود که من بیش از هر چیز نفوذ تالستوی و تأثیر او را در عقل و فکر خود
احساس میکردم.»

در محل دیگر رولان درباره تالستوی و شکسپیر چنین نوشته است: «من
از این لذت میبرم که تالستوی با اینکه نسبت به محقق بودن مطالب احترام
قابل بوده و واقعیات را با نهایت دقت مجسم نموده، توانسته است ما را با
حرارت زیاد به برخی صفات و سجایا علاقمند کند، که خود او باغریزه ظریف
قلب و روح شناس عمیق و موز و اسرار آن سجایا پی برده بوده است.
بفقیده من از این لحاظ هیچکس حتی شکسپیر، برتر از او نبوده است. شکسپیر
از لحاظ حقیقت دراماتیسیم از تالستوی برتر است، اما نه از لحاظ حقیقت هر
یک از صفات و سجایای جداگانه.»

در تاریخ ۱۱ ماه اوت سال ۱۸۸۷ رولان افکار خویش را درباره
تالستوی در دفتر روزنامه خود یادداشت کرده است. اندیشه‌های مذکور از
مقایسه کتاب «طفولیت» با رومان «داوید کوپرفیلد» اثر «دیکنس»
وجود آمده است.

«من تمام اوقات در بزرگ «طفولیت» تالستوی هستم و مقایسه را بفتح
دیکنس نمیکنم، من خوشم نمیآید از این که دیکنس حساسیت شاعرانه یک
دختر هیجده ساله را نصیب پسر بچه‌ای میکند. دیکنس نمیخواهد واقعیت
را چنانکه در حقیقت هست، مشاهده کند. او علاقه شدید به حقیقت را که از
خصوصیات تالستوی است، ندارد، او نسبت به قهرمانان خود نظر خاص
مفرضانه دارد و این امر مانع صحیح دیدن اوست.»
از دفتر خاطرات روزانه رولان مورخ اول نوامبر سال ۱۸۸۸ بر ما
آشکار میشود که نمایش دادن «قدرت جهل» روی صحنه پاریس چه تأثیر
عظیمی در وجود او نموده است.

«در تالار «منوبله زیر» دسته‌تئاتر آزاد آنتوان (قدرت جهل)»

تالستوی را نمایش میداد. آتوان در نقش «نیکیتا» بسیار خوب بود. هنر تالستوی معجز آسا است: از نظر اول را آلیسم آنچه واقع میشود و عجب بودن حقایق، انسان را مبهوت میکنند. هر چه هم بیشتر برده عظیم درام گسترده میشود، روش و اخلاق مؤلف آن با قدرت متقاعد کننده ابراز میگردد و در مد نظر مجسم میگردد».

خاطرات و برخی نقاط دفتر روزنامه رولان که به تالستوی اختصاص یافته، حاکی از ستایش سرشار از وجد آن نویسنده فرانسوی از نبوغ تالستوی است.

در سال ۱۹۳۵ رومن رولان بمناسبت بیست و پنجمین سالگرد مرگ ل.ن. تالستوی نوشته است: «اکنون که دیگر من پیرم، آخرین درود را باو میفرستم. من تمام ستایش و وجد و علاقه دوران جوانی خود را نسبت باو حفظ کرده‌ام. من هرگز کمک پدر واری را که اونسبت بچوان آشفته‌ای چنانکه من در آن زمان بودم کرده است، فراموش نخواهم کرد. من تالستوی را بزرگترین استاد زندگی در هنر و استاد هنر زنده و باروح میدانم. اخیرا در جلسه گروه علمی موزه تالستوی در مسکو که به موضوع تالستوی و نویسندگان فرانسه اختصاص داشت پروفیسور ن.ن. گوسف منشی سابق تالستوی برای حاضران دو نامه قرائت کرد که در زمان مامم معنویت و اهمیت خود را حفظ کرده است.

در تاریخ ۲۳ ژانویه سال ۱۹۲۶ موزه تالستوی در مسکو نامه‌ای بدین مضمون خطاب به رومن رولان فرستاده است:

«رومن رولان گرامی!

موزه تالستوی در مسکو در روز شصتمین سال تولد شما تهنیت میگوید. ما برای شما بعنوان مؤلف یکی از بهترین کتابها درباره ل.ن. تالستوی که در آن باحقیقت و بطرزی درخشان تمام اهمیت عظیم تالستوی برای تکامل روحی نوع بشر نشان داده شده است، برای شما ارزش بسیار قائلیم. ما برای شما، بعنوان منادی معتقد ارمانهای نورانی صلح عمومی و برادری ملتها که تالستوی باچنان قدرتی بیان کرده است و عملی کردن آنها بنظر مایک مسئله حیاتی است که تاریخ دنیا در برابر بشر معاصر طرح نموده است، برای شما ارج و ارزش بسیار قائلیم، مامم باتفاق شما عقیده داریم که «زمانی خواهد رسید» که تمام جنگها قطع خواهد شد. هر نوع خونریزی و هر نوع آلت خرابی و کشتار مبدل بآلات کار مسالمت آمیز خواهد شد.